

PRED IZAZOVIMA GLOBALIZACIJE

Vladimir DUGALIĆ, Đakovo

O globalizaciji kao novoj pojavi, koja obilježava konac drugoga i početak trećeg tisućljeća, napisano je posljednjih godina veći broj knjiga i znanstvenih radova u kojima autori, suprotstavljajući različita mišljenja, ističu pozitivne i negativne vidove procesa globalizacije. Kritičari globalizacije ističu kako je ona novi proces koji vodi k globalnoj integraciji i naglašavaju kako globalizacija, prije svega, označava globalni proces akumulacije kapitala i kontrole tržišta u cilju stjecanja veće zarade. Drugi promatraju ovaj proces kao oblik nove postmoderne kulture koju obilježava stvaranje novog svjetskog poretka u kojem važno mjesto zauzima nestanak granica nacionalnih država i stvaranje jedne nove, svjetske New age religije. Treći ističu pozitivne vidove te ukazuju kako se ovdje radi o trajnoj izmjeni ideja i sve većem povezivanju među ljudima koje omogućuju suvremena sredstva komunikacije. Ipak, svi se slažu kako je globalizacija proces gospodarskog, socijalnog, kulturnog i političkog djelovanja koji nadilazi granice nacionalnih država i stvara nove odnose na globalnoj razini te istovremeno oblikuje novu kulturu i način života suvremenog čovjeka od kojeg nitko ne može pobjeći.

I Katolička Crkva aktivno se uključila u promišljanje nove stvarnosti koja nas okružuje. U više prigoda istaknuto je kako je globalizacija znak vremena te zahtijeva novu kulturu života i nova pravila i ustanove na svjetskoj razini. Naime, ukazuje se kako je potrebno učiniti odmak od današnjeg usmjerenja globalizacije kapitala prema globalizaciji solidarnosti koja će biti u skladu s načelima socijalne etike i pravednosti. U tom smislu, papa Ivan Pavao II., u govoru koji je 2000. godine uputio svjetskim predstavnicima radnika, naglasio je kako globalizaciju treba upoznati i «vrednovati pomnijim i točnim istraživanjem, jer se pokazuje s izrazitim obilježjem 'dvoznačnosti'.

Ona može biti dobro za čovjeka i društvo, ali mogla bi se pokazati i kao šteta s teškim posljedicama. Sve ovisi o nekim temeljnim opredjeljenjima: tj. stavlja li se 'globalizacija' u službu čovjeka, i to svakog čovjeka, ili isključivo u korist nekom razvoju odvojenom od načela solidarnosti, sudjelovanja i mimo odgovornog potpomaganja. S tim u svezi važno je imati na umu da što je tržište globalnije, to više mora biti uravnoteženo globalnom kulturom solidarnosti pozornom na potrebe najslabijih. Osim toga, treba očuvati demokraciju, pa i ekonomsku, te ujedno ispravno poimanje osobe i društva».¹ Globalizaciju treba obilježavati kultura dijaloga koja uvažava dostojanstvo ljudske osobe te izgradnja vlastitog identiteta kao preduvjeta dijaloga i opstanka u jednom globaliziranom svijetu. U tom smislu, kako nam je poručio Sveti Otac za svoga nedavnog trećeg apostolskog pohoda Republici Hrvatskoj, i Hrvatska treba postati sastavni dio, u političkome i gospodarskome pogledu, velike obitelji europskih naroda, te naša bogata baština treba pridonijeti učvršćenju Europske unije, bilo kao upravne i teritorijalne cjeline, bilo pak kao kulturne i duhovne stvarnosti.

Globalizacija je, kako ističe kardinal Tettamanzi, povijesna činjenica koja je na djelu i iluzorno je pomišljati da je se zaustavi, opravdano je pokušavati njome upravljati. Potrebno je «duboko promišljanje, bez predrasuda, o uzrocima pojave i o mogućim korektivima. Globalizacija je autentičan 'znak vremena': pojava puna obećanja i prijetnji, pojava koja traži da se o njoj razmišlja».² Nadamo se da će prilozi u ovom broju časopisa *Diacovensia* biti skroman prilog ovom promišljanju.³

¹ Navedeno prema: D. TETTAMANZI, *Kršćanstvo globalizacija*, Verbum, Split, 2003., str. 9.

² *Ondje*, str. 81.

³ U ovom broju časopisa *Diacovensia* objavljujemo doradena predavanja prof. dr. Janeza Juhanta, prof. dr. Roberta Schreitera, dr. Martina McKeevera i mr. Ivice Šole, koja su u organizaciji Teologije u Đakovu održana 8. lipnja 2001. godine na jednodnevnom međunarodnom simpoziju *Globalizacija i identiteti*.